

Onderwerp Ontwikkeling werkgelegenheid 2014-2015

Steller Juliette Tempel

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 83 24 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5564602

Datum 17-03-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Ter kennisgeving ontvangt u hierbij 'Stadcijfers', de jaarlijkse publicatie van Onderzoek en Statistiek Groningen (O&S) met informatie over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de stad Groningen. U kent deze publicatie misschien onder de vorige naam 'Vlugschrift Werkgelegenheid'.

Banengroei in Stad groter dan landelijk

Tussen april 2014 en april 2015 is de werkgelegenheid in de stad met 1.725 banen toegenomen. Dat is een toename van 1,3 procent. Behalve dat hiermee een eind is gekomen aan de dalende trend sinds 2011, scoort Groningen hiermee beter dan de landelijke werkgelegenheidsontwikkeling van 0,1 procent. Volgens Stichting LISA is deze landelijke groei weliswaar erg klein, maar wel een belangrijk keerpunt ten opzichte van de afgelopen jaren van banenverlies. Het aantal vaste banen in Groningen nam toe met 0,9 procent, terwijl het aantal uitzendbanen toenam met 11,7 procent.

Aantal vestigingen ook toegenomen

Het aantal vestigingen blijft toenemen, ook in Groningen. Deze groei wordt vooral veroorzaakt door een aanhoudend groot aantal mensen dat voor zichzelf begint. Daardoor is de ontwikkeling van het aantal vestigingen hoger dan het aantal banen. Per 1 april 2015 bedraagt het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen in onze stad 16.362, een toename van 3,1 procent ten opzichte van april 2014. Momenteel is in bijna 65 procent van alle vestigingen niet meer dan één persoon werkzaam.

Sectorale ontwikkelingen

In 2015 zijn de sectorale verschillen in werkgelegenheidsontwikkeling groot. Er is sprake van toename in de handel en de horeca, de zakelijke dienstverlening (waaronder uitzendbureaus) en het onderwijs. Er is afname bij de overheid, de sector vervoer & opslag en bij de financiële sector. De gezondheidszorg als geheel kent een lichte daling. Binnen die sector is er groei bij de ziekenhuizen en afname bij de verpleeg- en verzorgingshuizen. De ICT-sector (waaronder callcenters) kent een toename.

Werkgelegenheidsverwachting van bedrijven

Aan de bedrijven is ook gevraagd of zij een toename of een afname van het aantal werkzame personen verwachten. Veel meer bedrijven geven aan een toename van het personeel te verwachten: 11,5 procent in april 2015 tegenover 4,3 procent in april 2014.

Innovatie vaker monitoren

In 2007, 2011 en 2014 heeft O&S Groningen in het onderzoek ook vier innovatievragen gesteld. Volgens afspraak is dat in 2015 niet gebeurd. Wel willen wij de vier innovatievragen voortaan om het jaar in het onderzoek meenemen om beter te kunnen monitoren hoe het staat met de innovatiekracht van Groningse bedrijven.

Belangrijke stap voorwaarts

Recente ontwikkelingen waaronder faillissementen en nieuwe vestigingen van winkelketens zijn nog niet zichtbaar in 'Stadcijfers 2015'. Toch ziet ons college dat het broze economische herstel dat zich in 2014 aandiende, verder is doorgezet. We blijven alert en zijn tegelijkertijd verheugd over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de stad tussen april 2014 en april 2015. Met een toename van ruim 1.700 banen is een belangrijke stap voorwaarts gezet in het realiseren van de werkgelegenheidsambitie uit ons economisch programma G-kwadraat 2015-2019.

Wij verwachten dat wij uw raad hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

stadcijfers

ontwikkeling werkgelegenheid tot 2015

Inleiding

Deze aflevering van Stadcijfers presenteert de nieuwste informatie over de ontwikkeling van het aantal banen en het aantal vestigingen in de gemeente Groningen. Deze belangrijke economische informatie baseert zich op het jaarlijkse werkgelegenheidsonderzoek van de afdeling Onderzoek en Statistiek (O&S) van de gemeente Groningen.

O&S registreert continu gegevens over alle vestigingen in de gemeente Groningen.

Ook mutaties uit voorgaande jaren, die in het afgelopen jaar geconstateerd zijn, zijn in deze informatie verwerkt. De cijfers in dit document kunnen daarom licht afwijken van die in voorgaande versies.

Kerncijfers Werkgelegenheid

Tabel 1: Banen en vestigingen

		2011	2012	2013	2014	2015	ontwikkeling 2014-2015	
							absoluut	percentage
Banen								
	vast personeel	131.400	131.449	128.639	127.031	128.176	1.145	0,9%
	uitzendkrachten	4.493	4.382	4.352	4.954	5.534	580	11,7%
	totaal banen	135.893	135.831	132.991	131.985	133.710	1.725	1,3%
	ontwikkeling aantal banen(%)	3,5	0,0	-2,1	-0,8	1,3		
Vestigingen								
	0- vestigingen	459	288	194	162	218	56	34,6%
	volgens LISA-definitie	14.905	15.572	15.642	15.701	16.144	443	2,8%
	totaal vestigingen	15.364	15.860	15.836	15.863	16.362	499	3,1%
	ontwikkeling vestigingen (%)	5,4	3,2	-0,2	0,2	3,1		

Toename aantal banen

In de gemeente Groningen waren er per 1 april 2015 133.710 banen. Daarvan waren 5.534 banen van uitzendkrachten. Tussen 1 april 2014 en 1 april 2015 is er een toename geweest van 1.725 banen, dat is een toename van 1,3 procent. In de voorgaande periode was er nog een afname. Hiermee is een einde gekomen aan de dalende trend van de werkgelegenheid in de afgelopen twee meetjaren. Deze toename van de werkgelegenheid is het resultaat van een aantal ontwikkelingen: De stad kende een toename in de handel en de horeca, de zakelijke dienstverlening en het onderwijs. In de bouw is de afname van de afgelopen jaren tot staan gebracht. Er is nog wel afname bij de overheid, de sector vervoer en opslag en, al vele jaren, in de financiële sector.

Binnen de zakelijke dienstverlening, die als geheel groeit, zijn er grote verschillen. De uitzendbranche kent een grote groei terwijl de sectoren beveiliging en opsporing, facility management en reisbemiddeling een daling van het aantal banen kenden. Groei was er bij de rechtskundige dienstverlening en de callcenters. Deze callcenters kennen vaak grote schommelingen in hun aantallen banen.

De gezondheidszorg als totaal kent een lichte afname van werkgelegenheid, maar binnen de gezondheidszorg is er groei bij de ziekenhuizen en afname bij de verpleeg- en verzorgingshuizen.

De groei bij de uitzendkrachten vinden we in de industrie, de overheid en de sector cultuur en recreatie.

Groei aantal banen in stad groter dan landelijk

Vergelijken we de ontwikkeling van de stad-Groningse werkgelegenheid met die van andere middelgrote steden en met Nederland als geheel, dan wijkt die tot 2014 niet veel af. Ook in Nederland als geheel nam de werkgelegenheid tot 2011 toe, bleef ongeveer gelijk in 2012 en nam daarna af in 2013 en 2014. In 2015 is de werkgelegenheid in Nederland als geheel met 0,1 procent toegenomen, dat is minder dan de 1,3 procent in de gemeente Groningen.

Relatief steeds meer vrouwen

Van de vaste banen is 83 procent in voltijd. Dit percentage schommelt gedurende de laatste tien jaren tussen de 81 en 85 procent.

De term voltijd, zoals die hier wordt gehanteerd, is gebaseerd op een landelijk door LISA (Landelijk Informatie-Systeem Arbeidsplaatsen) gehanteerde definitie. In dit onderzoek spreken we daarom bij banen van 12 uur of meer per week van banen in voltijd.

Relatief werken er steeds meer vrouwen. In 2005 was 45 procent van de vaste krachten vrouw, inmiddels is dat percentage gestegen tot 49 procent.

Figuur 1: Ontwikkeling vast personeel naar arbeidsduur en geslacht, index, 2005 = 100

Er werken veel meer vrouwen in deeltijd dan mannen. In het laatste meetjaar zijn minder mannen in deeltijd gaan werken.

Het aantal uitzendkrachten is toegenomen, van 4.953 naar 5.534, het hoogste aantal sinds voor de crisis. De toename betreft zowel voltijd- als deeltijd-uitzendbanen.

De ontwikkelingen naar branche

Groningen is een dienstenstad

In Groningen zien we de meeste banen in de dienstverlening. De stad kent relatief veel werkgelegenheid in de sectoren zakelijke dienstverlening (commercieel) en zorg (niet commercieel). Groningen is geen industriestad. Ook de bouw is er niet ruim vertegenwoordigd. Bouwwerkzaamheden in de stad worden vaak uitgevoerd door bedrijven van buiten de stad.

De sector dienstverlening heeft een verzorgende functie voor de omgeving.

Landelijk is de handel de grootste sector. In Groningen komt deze sector op de derde plaats. De horeca is in Groningen oververtegenwoordigd. Dit komt onder meer door de aanwezigheid van veel studenten.

Tabel 2: Banen en vestigingen naar branche.

vestigingen	2013	2014	2015	Ontwikkeling 2014-2015	
	aantal	aantal	aantal	absoluut	perc.
Landbouw, industrie en bouw	1.362	1.338	1.361	23	1,7%
Handel en horeca	3.213	3.273	3.377	104	3,2%
Commerciële dienstverlening	6.148	6.157	6.403	246	4,0%
Niet-comm. dienstverlening	5.113	5.095	5.221	126	2,5%
Totaal	15.836	15.863	16.362	499	3,2%
Banen					
Landbouw, industrie en bouw	13.252	12.767	12.765	-2	0,0
Handel en horeca	22.015	22.135	22.945	810	3,7%
Commerciële dienstverlening	36.090	36.358	36.853	495	1,4%
Niet-comm. dienstverlening	61.634	60.725	61.147	422	0,7%
Totaal	132.991	131.985	133.710	1.725	1,3%

Het centrum kent een groei van het aantal banen.

Groningen had in 2015 1.771 vestigingen in de detailhandel en 781 in de horeca. 40 Procent van de detailhandel en de helft van de Horeca vinden we in het centrum. Van de totale werkgelegenheid vinden we 17 procent in het Centrum. Naast de detailhandel en de horeca vinden we ook een groot deel van de branches verhuur en handel in onroerend goed en van cultuur en recreatie geconcentreerd in het Centrum.

Tabel 3: Werkgelegenheid detailhandel en horeca in het centrum

Gebied	2014		2015	
	Vestigingen	Banen	Vestigingen	Banen
binnenstad (binnen de diepen)	2.142	17.474	2.173	17.808
w.v. Handel en Horeca	837	6.714	837	6.929
overig centrum	1.183	5.277	1.157	5.313
w.v. Handel en Horeca	272	1.423	279	1.414
totaal centrum	3.325	22.751	3.330	23.121
wv Handel en Horeca	1.109	8.137	1.116	8.343

Het economisch programma G-kwadraat

Sinds 2010 werkt de gemeente Groningen met het economische beleidsprogramma G-Kracht. Het programma G-kwadraat (2015-2019) bouwt voort op dit programma. Het kwadrateren staat voor extra economische impulsen door samenwerking tussen kennisinstellingen, ondernemers en gemeente. Kenmerkend is een open houding van de gemeente waarbij samen nieuwe initiatieven worden ontwikkelend. Samenwerken, innoveren en profileren staan hierin centraal.

Energie

De sector Energie omvat de bedrijven die zich bezighouden met energie en afval. Hieronder zijn veel adviesbureaus. Dit zijn over het algemeen kleine vestigingen. Tussen 2014 en 2015 kende de branche een afname van werkgelegenheid, veroorzaakt door een tweetal ontwikkelingen. Enerzijds was er een afname binnen de nutsbedrijven. En verder was er binnen de technische adviesbureaus een afname. Deels veroorzaakt door een samenvoeging waardoor een bedrijf 'verhuisd' is van sector en niet meer onder energie valt.

Tabel 4: Ontwikkeling van branches waarop de gemeente focust

aantal vestigingen	2014	2015	ontwikkeling 2014-2015	
			absoluut	perc.
Healthy ageing	329	338	9	2,7%
Energie	378	390	12	3,2%
Leisure	1.139	1.142	3	0,3%
ICT sector	1.287	1.376	89	6,9%
Totaal	3.133	3.246	113	3,6%
Creatieve sector	2.835	2.909	74	2,6%
aantal banen				
Healthy ageing	22.164	22.108	-56	-0,3%
Energie	4.888	4.606	-282	-5,8%
Leisure	8.537	8.737	200	2,3%
ICT sector	9.453	10.182	729	7,7%
Totaal	45.042	45.633	591	1,3%
Creatieve sector	5.600	5.530	-70	-2,5%

Healthy Ageing

Met 22.108 banen is de sector Healthy Ageing de grootste in Groningen. Tussen 2014 en 2015 kende de sector een lichte daling van de werkgelegenheid, veroorzaakt door de al eerder genoemde daling bij de verpleeg- en verzorgingshuizen. De ziekenhuizen kenden een groei.

In vergelijking met andere grote en middelgrote steden heeft Groningen relatief veel banen in gezondheidszorg en welzijn en daardoor is de stad extra gevoelig voor bezuinigingen in de zorg.

De ICT sector.

In de ICT sector schommelt het aantal banen rond 10.000. Binnen de ICT vormt computerservice en informatietechnologie, met 1.200 vestigingen en 4.630 banen, de grootste groep. Deze groep kende in het afgelopen meetjaar een toename van het aantal vestigingen met 85 en van het aantal banen met 150.

De grootste toename in banen in het laatste jaar vinden we bij de callcenters: van 3.100 naar 3.600. Het aantal banen schommelt bij de callcenters tussen 2.400 en 4.000. De fluctuaties binnen deze branche hebben te maken met de sector zelf omdat ze, afhankelijk van de (kennelijk wisselende) opdrachtenstromen, veel met flexibel personeel werken.

Leisure

De sector Leisure omvat vestigingen in de toeristische sector, cultuur, horeca en sport. De horeca is de grootste branche binnen deze groep. De toename tussen 2014 en 2015 is onder meer te verklaren door een administratieve verschuiving: banen bij de Stadsschouwburg en de Oosterpoort werden in tegenstelling tot vorig jaar weer geteld bij deze sector en niet meer bij de overheid.

De creatieve sector

De creatieve sector bestaat uit de deelgroepen kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening. Binnen deze groep zijn veel mensen werkzaam als zzp'er. Het aantal banen schommelt al jaren tussen de 5.500 en 6.000.

Werkgelegenheid naar grootte van de vestigingen

Tabel 5: Grootte van de vestigingen in 2015

grootteklasse	Aantal banen	Vestigingen		Banen	
		Absoluut	percentage	absoluut	percentage
0-vestiging	Geen	218	1,3%	0	0,0%
eenmansvestigingen	1	10.551	64,5%	10.551	7,9%
Klein	2 t/m 9	3.947	24,1%	15.132	11,3%
Middel	10 t/m 99	1.442	8,8%	37.727	28,2%
Groot	100 +	204	1,2%	70.300	52,6%
Totaal		16.362	100%	133.710	100%

Helft werkgelegenheid bij één procent van de vestigingen

Meer dan de helft van het aantal mensen werkt bij vestigingen met 100 of meer medewerkers. Deze vestigingen vormen maar 1,2 procent van het aantal vestigingen. De grootste werkgevers in de gemeente zijn het UMCG en de Rijksuniversiteit. Grote vestigingen zijn er verder binnen de overheid, het onderwijs, de sector gezondheidszorg en welzijn en de nutsbedrijven.

Bij de zakelijke dienstverlening vinden we grote vestigingen onder meer binnen de schoonmaakbranche en de callcenters. Kleine vestigingen zien we vooral bij de adviesbureaus, in de ICT, bij medische praktijken en in de kunst. Bij de eenmansvestigingen is het aantal vestigingen en banen tussen 2014 en 2015 met 448 toegenomen. De eenmansvestigingen hebben daarmee voor het grootste deel van de stijging van het aantal vestigingen gezorgd. Ook het aantal vestigingen met tussen de 5 en de 19 banen is toegenomen. Afname was er bij de vestigingen met 2-4 banen en die met 20-49 banen.

De verhuiscgenigheid

Van de vestigingen geeft 6,2 procent aan te willen verhuizen. Na een hoger percentage in 2013 is dit weer ongeveer evenveel als in de jaren er voor. Van deze bedrijven is het grootste deel van plan binnen de regio te blijven.

Tabel 6: Aantal vestigingen dat verhuisplannen heeft

Verhuisplannen	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Ja	692	592	559	508
Nee	9.629	5.008	8.333	7.730
% ja t.o.v. ja + nee	6,7	10,6	6,3	6,2
bestemming verhuisplannen				
gemeente Groningen	345	286	324	329
regio Groningen-Assen	33	24	17	13
Elders	113	85	86	70
nog niet bekend	87	137	79	54
niet ingevuld	114	60	53	42

In 2015 geeft 67 procent aan binnen Groningen of de omliggende regio te willen blijven. Hierbij valt op dat de regio minder populair wordt en de gemeente Groningen, na een dip, weer populairder. Ook vestiging elders (zowel in Nederland als in het buitenland) wordt minder populair. Bijna 20 procent weet nog niet waarheen men wil verhuizen, of heeft geen plaats ingevuld.

Vacatures

Tabel 7: Vacaturegraad

	2012	2013	2014	2015
Industrie en bouw	0,9	2,5	2,0	3,0
Handel en horeca	2,1	3,2	2,6	4,2
Commerciële dienstverlening	2,8	5,4	4,7	5,4
Niet-commerciële dienstverl.	0,7	0,9	0,8	1,3
Totaal	1,5	2,7	2,3	3,1

Het aantal vacatures neemt weer toe

Aan alle vestigingen hebben we gevraagd aan te geven hoeveel vacatures zij hadden. Van de vestigingen heeft 20 procent deze vraag beantwoord. In 2014 was dit 23 procent. Van de vestigingen met meer dan 1 baan is de respons op deze vraag 39 procent. De vacaturegraad is het aantal vacatures per 100 werkzame personen. In april 2015 was de vacaturegraad 3,1. Dit komt voor alle sectoren neer op een toename ten opzichte van 2014.

Tussen sectoren zijn er grote verschillen. In de niet-commerciële dienstverlening is de vacaturegraad verreweg het laagste en bij de commerciële dienstverlening het hoogste. Binnen de commerciële dienstverlening is de zakelijke dienstverlening de sector met de hoogste vacaturegraad: met name bij de uitzendbureaus staan vacatures open.

Verwachtingen voor de toekomst

Tabel 8: Percentage vestigingen dat een verandering van het aantal werkzame personen verwacht

	over 2014-2015		over 2015-2016	
	Toename	Afname	toename	afname
Landbouw, industrie en bouw	5,4%	2,2%	13,6%	2,6%
Handel en horeca	6,0%	3,2%	13,5%	3,8%
Commerciële dienstverlening	4,3%	1,1%	13,4%	1,7%
Niet comm. Dienstverlening	2,6%	2,1%	6,4%	3,6%
totaal	4,3%	2,0%	11,5%	2,8%

Toekomstverwachtingen werkgelegenheid van de bedrijven veel positiever

We hebben niet alleen informatie verzameld over de vacaturegraad maar we hebben we ook ruimer gevraagd naar de werkgelegenheidsverwachtingen. Per vestiging kon men aangeven of men een toename of een afname van het aantal werkzame personen verwachtte. In 2015 is vanuit 45 procent van de vestigingen deze vraag beantwoord.

In 2015 blijken de verwachtingen veel positiever dan in 2014. In de laatste jaren voor 2015 waren er relatief veel bedrijven waar men geen verandering in het aantal banen verwachtte. In 2015 is dat beeld heel anders. Veel meer bedrijven verwachten een toename van het personeel. Daarentegen verwachten ook iets meer bedrijven dan in 2014 een afname. Het meest positief gestemd zijn binnen de commerciële dienstverlening de arbeidsbemiddeling en de uitzendbureaus.

Werkgelegenheid op bedrijvenconcentratiegebieden

Tabel 9: Werkgelegenheid en vestigingen op bedrijventerreinen

Terrein	2014		2015	
	Vestigingen	Banen	Vestigingen	Banen
1 Winschoterdiep	172	1.646	165	1.677
2 Eemskanaal	131	4.134	139	4.197
3 Euvelgunne	150	1.947	162	1.887
4 Driebond	149	2.430	151	2.349
5 Oosterhoogebrug	64	269	61	258
6 Damsterdiep	43	1.483	40	1.392
7 Het Witte Lam	89	986	100	418
8 Ulgersmaweg	32	119	35	120
9 Ulgersmaborg	87	479	99	514
10 De Hoogte	39	450	34	421
11 Zernike science park	75	1.602	79	2.154
12 Reitdiep	46	464	54	617
13 Hoendiep	160	1.465	163	1.518
14 Peizerweg	70	2.512	67	2.325
15 Hoogkerk oost	19	518	20	679
16 Hoogkerk Vierverlaten	33	337	32	350
17 Westpoort	2	114	2	123
18 Kranenburg	46	2.852	49	2.923
19 Eemspoort	391	5.571	400	5.278
totaal bedrijventerreinen	1.798	29.378	1.852	29.200

NB: Antillenstraat/de Vogels is als bedrijventerrein komen te vervallen

Zuidoost en de kantorenlocaties bieden de meeste werkgelegenheid

Meer dan de helft van de gemeentelijke werkgelegenheid is geconcentreerd op de bedrijventerreinen en kantorenlocaties.

De bedrijventerreinen

Van de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen concentreert 53 procent zich in het gebied Zuidoost (de nummers 1,2,3,4 en 19 in de tabel). In tegenstelling tot de groei van de werkgelegenheid binnen de gemeente als totaal kennen de bedrijventerreinen een lichte daling van 0,6 procent. De daling was het grootst op het vrij kleine terrein het Witte Lam. Dit komt door de verhuizing van een beveiligingsbedrijf naar het zuiden van de stad. Ook het terrein Eemspoort kent een grote daling. Dit komt onder meer voort uit een grote afname van het aantal banen bij een schoonmaakbedrijf. In beide gevallen werken de medewerkers maar ten dele op het terrein zelf. De grote toename op het Zernike Sciencepark is te verklaren door een toename bij een callcenter.

Tabel 10: Werkgelegenheid en vestigingen op kantoorlocaties

gebied	2014		2015	
	vest.	banen	vest.	banen
A van Swieten	151	6.393	180	7.359
B Stationsgebied	60	4.855	58	4.792
C Martini trade park	72	2.456	100	2.566
D Kempkensberg	7	3.860	9	3.869
E Europapark	112	4.476	117	4.484
F Hunzepark	11	572	10	681
G UMCG en omgeving	78	12.613	81	12.829
H Universiteitscomplex/Zernike	47	4.980	37	4.928
J Park de Meeuwen	72	1.727	65	1.696
totaal kantoorcomplexen	610	41.932	657	43.204

Toename van het aantal banen op kantoorlocaties

Op de kantorenlocaties vinden we 43.204 banen, dit is ruim 32 procent van het totaal. Op de kantorenlocaties is de werkgelegenheid tussen 2014 en 2015 toegenomen. Maar tussen de terreinen zijn er grote verschillen. De grootste toename zien we op het terrein van Swieten. Dit komt vooral door het Martiniziekenhuis en een beveiligingsbedrijf dat verhuisd is vanaf terrein het Witte Lam. De toename op de kantoorlocatie UMCG en omgeving komt op naam van het UMCG zelf.

Het Hunzepark, wat een klein terrein is, kent een relatief grote groei. Dit is te verklaren doordat het Centraal Bureau Oproepkrachten NOVO, genoteerd staat op deze locatie

Tabel 11: Aantal vestigingen en banen naar bedrijfstak, 1 april

		vestigingen		banen		ontwikkeling 2014-2015	
		2014	2015	2014	2015	abs	perc.
A Landbouw		56	63	111	112	1	1%
01	Landbouw en veeteelt	54	59	108	106	-2	-2%
02,B	Bosbouw, mijnbouw	2	4	3	6	3	100%
C Industrie		478	482	6.131	6.075	-56	-1%
10	Voedingsmiddelen	36	39	450	476	26	6%
11	Dranken	5	6	51	52	1	2%
12	Tabaksproducten	1	1	312	335	23	7%
13	Textiel	12	12	55	67	12	22%
14-15	Kleding, lederwaren en schoenen	18	20	23	25	2	9%
16	Houtbewerking, kurk, riet- en vlechtwerk	18	19	68	65	-3	-4%
17	Papier en karton	5	5	180	173	-7	-4%
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	63	61	485	471	-14	-3%
20	Chemische producten	3	3	56	70	14	25%
21	Farmaceutische producten	6	7	114	136	22	19%
22	Rubber en kunststof	10	10	172	162	-10	-6%
23	Overige niet-metaalhoudende minerale producten	19	20	93	99	6	6%
24-25	Metaal	61	56	488	482	-6	-1%
26	Computers, elektronische en optische apparatuur	11	11	165	172	7	4%
27	Elektrische apparatuur	5	5	66	64	-2	-3%
28	Overige machines en apparaten	16	15	1.092	1.037	-55	-5%
29	Auto's, aanhangers	4	4	27	29	2	7%
30	Overige transportmiddelen	7	9	13	14	1	8%
31	Meubels	81	78	194	171	-23	-12%
32	Overige goederen	60	64	1.878	1.851	-27	-1%
33	Reparatie en installatie van machines	37	37	149	124	-25	-17%
D/E Nutsbedrijven, milieu		24	27	2.402	2.472	70	3%
35	Gas en elektriciteit	7	10	1.770	1.669	-101	-6%
36	Waterbedrijven	2	2	238	273	35	15%
38-39	Afvalinzameling en recycling	15	15	394	530	136	35%
F Bouw		780	789	4.123	4.106	-17	0%
41	Algemene burgerlijke utiliteitsbouw	343	352	1.190	1.267	77	6%
42	Grond- water en wegenbouw	25	28	194	251	57	29%
43	Gespecialiseerde bouw	412	409	2.739	2.588	-151	-6%
G Handel		2.508	2.596	15.843	16.481	638	4%
45	Automotive	278	277	1.458	1.467	9	1%
46	Groothandel	523	548	3.107	3.256	149	5%
47	Detailhandel	1.707	1.771	11.278	11.758	480	4%
H Vervoer en opslag		284	280	3.131	2.939	-192	-6%
49	Vervoer over land	107	104	1.591	1.534	-57	-4%
50	Vervoer over water	55	47	339	293	-46	-14%
52	Opslag en dienstverlening voor het vervoer	77	83	309	267	-42	-14%
53	Post- en koeriers	45	46	892	845	-47	-5%
I Horeca		765	781	6.292	6.464	172	3%
55	Logiesverstrekking	53	54	575	646	71	12%
56	Eet- en drinkgelegenheden	712	727	5.717	5.818	101	2%
J Informatie en communicatie		1.433	1.529	6.699	6.766	67	1%
58	Uitgeverijen	66	67	767	700	-67	-9%
59	Productie van films, TV en geluid	198	211	404	380	-24	-6%
60	Radio en TV omroepen	5	5	137	133	-4	-3%
61	Telecommunicatie	24	24	864	891	27	3%
62	Dienstverlening op het gebied van informatietechnologie	958	1.042	4.082	4.196	114	3%
63	Dienstverlening op het gebied van informatie	182	180	445	466	21	5%

vervolg tabel 11:

		vestigingen		banen		ontwikkeling 2014-2015	
		2014	2015	2014	2015	abs	perc.
K Financiële instellingen		158	143	1.706	1.691	-15	-1%
64	Banken, kredietverstrekking	50	38	575	442	-133	-23%
65	Verzekeringen	10	8	767	890	123	16%
66	Overige financiële dienstverlening	98	97	364	359	-5	-1%
L Onroerend goed		227	232	1.224	1.284	60	5%
68	Verhuur van en handel in onroerend goed	227	232	1.224	1.284	60	5%
M Advisering en onderzoek		3.394	3.549	10.489	10.682	193	2%
69	Rechtskundige dienstverlening, accountancy	451	452	2.299	2.418	119	5%
70	Holdings (niet financieel), organisatieadviesbureaus	1.051	1.124	2.498	2.561	63	3%
71	Architecten, keuring en controle	418	436	2.011	1.842	-169	-8%
72	Speur- en ontwikkelingswerk	91	92	895	912	17	2%
73	Reclame en marktonderzoek	647	646	1.760	1.836	76	4%
74	Industrieel ontwerp, overige consultancy	720	783	941	1.022	81	9%
75	Veterinaire dienstverlening	16	16	85	91	6	7%
N Overige zakelijke dienstverlening		661	670	13.109	13.491	382	3%
77	Verhuur van auto's en overige roerende goederen	91	93	414	411	-3	-1%
78	Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus	220	219	3.318	3.697	379	11%
79	Reisbemiddeling, toerisme	75	70	415	353	-62	-15%
80	Beveiliging en opsporing	24	25	1.107	1.012	-95	-9%
81	Facility management, reiniging en landschapsverzorging	146	149	2.963	2.606	-357	-12%
82	Overige zakelijke dienstverlening	105	114	4.892	5.412	520	11%
O/U Overheid		62	61	11.454	11.307	-147	-1%
841	Openbaar bestuur	35	34	7.138	7.090	-48	-1%
842	Overheidsdiensten	24	24	2.631	2.536	-95	-4%
843	Verplichte sociale verzekeringen	3	3	1.685	1.681	-4	0%
P Onderwijs		866	888	14.807	15.436	629	4%
852	Primair onderwijs	62	63	1.566	1.580	14	1%
853	Voortgezet onderwijs	66	64	3.717	3.913	196	5%
854	Tertiair onderwijs	61	58	8.392	8.730	338	4%
855	Overig onderwijs	668	693	1.119	1.199	80	7%
856	Dienstverlening voor het onderwijs	9	10	13	14	1	8%
Q Gezondheids- en welzijnszorg		1.772	1.840	28.796	28.722	-74	0%
861	Ziekenhuizen	21	21	14.416	14.823	407	3%
862	Medische- en tandheelkundige praktijken	404	433	1.982	2.090	108	5%
869	Paramedische praktijken en overige gezondheidszorg	788	800	3.446	3.603	157	5%
87	Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting	78	78	3.915	3.442	-473	-12%
88	Maatschappelijke dienstverlening	481	508	5.037	4.764	-273	-5%
R Cultuur, sport en recreatie		1.607	1.635	3.512	3.661	149	4%
90	Kunst	1.374	1.398	1.831	1.935	104	6%
91	Culturele instellingen	48	47	499	484	-15	-3%
92	Loterijen en kansspelen	10	11	233	233	0	0%
93	Sport en recreatie	175	179	949	1.009	60	6%
S Overige dienstverlening		788	797	2.156	2.021	-135	-6%
94	levensbeschouwelijke en politieke organisaties, hobbyclubs	96	92	807	652	-155	-19%
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen	104	107	147	153	6	4%
96/97	Wellness en overige dienstverlening, uitvaartbranche	588	598	1.202	1.216	14	1%
Totaal		15.863	16.362	131.985	133.710	1.725	1,3%

Opmerking: vanwege administratieve wijzigingen in de registratie van personeel door bedrijven zijn er elk jaar schommelingen in de aantallen. Het effect voor onze gemeente ligt meestal rond de 1% van het aantal banen. Zo'n afwijking ontstaat bijvoorbeeld wanneer bij een bedrijf personeel administratief verhuisd wordt naar een vestiging buiten de gemeente, terwijl de werklocatie van het personeel in de gemeente Groningen blijft.

Veel meer statistische informatie over de gemeente Groningen is te vinden op www.os-groningen.nl
Mocht u niet vinden wat u zoekt en wilt u specifieke statistische informatie dan kunt u die opvragen bij O&S, via telefoonnummer 050-367 5462 of per e-mail info@os.groningen.nl.

T (050) 367 56 30
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl
T [@basisvoorbeleid](https://twitter.com/basisvoorbeleid)